

Hoe werkt het: ter illustratie voorbeeldcasus Exit Feijenoord

Deze projectbeschrijving is op basis van de situatie zoals die was in 2006. Ondertussen heet het project Exit (in heel Rotterdam).

De doelgroep van Exit Feijenoord bestaat uit langdurig werklozen tot 45 jaar met een combinatie van psychische, financiële en/of sociale problemen. Zij hebben nog uitstroompotentieel. De kern van de aanpak bestaat uit intensieve begeleiding op maat. Doel van het programma is om het voor deze klanten mogelijk te maken om binnen twee tot drie jaar weer toe te treden tot de arbeidsmarkt.

De intensieve begeleiding wordt vormgegeven door een multidisciplinair team waarin de klantmanager de sleutelrol vervult. Deze stelt het trajectplan op en heeft de regie over het maatwerktraject waarin een maatschappelijk werker, een acquisiteur, een psycholoog en een sociaal psychiatrisch verpleegkundige vanuit het multidisciplinaire team ingezet kunnen worden. Naast maatwerkonderdelen gaat een deel van de klanten 32 uur per week, of minder, actief aan de slag met vrijwilligerswerk. Dit vrijwilligerswerk organiseert de klantmanager met partners in de stad, bijvoorbeeld buurthuis of kinderboerderij. De acquisiteur zoekt geschikte vacatures voor cliënten.

In 2006 namen 227 cliënten deel aan het project. De gemiddelde netto kosten van een Exit-traject zijn € 987,- x 2 jaar = € 1.974,- per cliënt. Dit bedrag bestaat voor het grootste deel uit de kosten van de klantmanager¹. De psycholoog en sociaal verpleegkundige worden alleen bij no show voor een kwart betaald vanuit het Exit-project. Voor de rest worden zij betaald vanuit reguliere middelen van de organisaties waar zij in dienst zijn, omdat zij reguliere taken uitvoeren. Bij de acquisiteur en maatschappelijk werker gaat het om een relatief klein deel van de kosten omdat zij slechts voor een deel van een traject werkzaamheden verrichten en ook niet voor alle trajecten.

Voeren we het aantal cliënten (227), de doelgroep (langdurig werklozen) en de kosten (€ 2.000, afgerond) in de Interventie Calculator in, dan resulteert dit in de volgende baten over 5 en 10 jaar bij een realistisch scenario:

Realistisch scenario op basis van onderzoek	5 jaar	10 jaar
Totale baten	€ 515.762,-	€ 1.819.593,-
Kosten interventie	€ 454.000,-	€ 454.000,-
Totale baten na x jaar minus kosten interventie	€ 61.762,-	€ 1.365.593,-

Op basis van onderzoek weten we dat, over tien jaar berekend, het Exit-project dus in het realistische scenario leidt tot netto financiële baten van bijna anderhalf miljoen (€ 1.365.593,-). Veruit de meeste baten vallen bij de gemeente, namelijk: € 1.778.779,-. Daarnaast profiteren de verzekeraars voor een bedrag van € 40.815,-. Als we via de knop break-even point kijken wanneer de baten hoger worden dan de kosten, dan zien we dat dit in het vijfde jaar het geval is: na 5 jaar zijn de netto baten van de investering € 61.762,-.

Naast de baten die we hebben kunnen herleiden op basis van onderzoek kan de gebruiker of kunnen de gebruikers van de Interventie Calculator een aantal aanvullende baten toevoegen via de knop 'Maak aanvullende berekening'.

¹ Hierbij merken wij op dat zijn/haar caseload ongeveer de helft is van die van een reguliere klantmanager. In het Exit-project wordt gerekend met de kosten voor een hele klantmanager, maar er kan ook voor worden gekozen alleen de kosten voor de halve caseload te rekenen die de klantmanager minder heeft, omdat de 80 klanten in het traject anders in een reguliere caseload zouden zitten.

Met andere woorden, de gemeente kan samen met haar netwerkpartners inschattingen maken van de hoogte van overige financiële baten. Bij de doelgroep langdurig werklozen hebben we bij de ontwikkeling van de Interventie Calculator samen met de gebruikersgroep drie soorten mogelijk aanvullende baten gekozen: afname van kosten van daklozenopvang, besparing kosten huisuitzettingen en besparing kosten afsluiten gas-water-licht. Stel dat de gemeente samen met de netwerkpartners inschat dat:

- er bij de gekozen doelgroep geen besparingen te verwachten zijn op daklozenopvang;
- er wel besparingen te verwachten zijn als het gaat om de kosten van huisuitzettingen door woningcorporaties, namelijk per 100 cliënten twee huisuitzettingen minder;
- er ook besparingen bij energiebedrijven te verwachten zijn als het gaat om het niet afsluiten van gas-water-licht, namelijk ook per 100 cliënten twee afsluitingen minder.

In dat geval zijn er extra netto baten, namelijk bij woningcorporaties (€ 27.240,--) en bij energiebedrijven (€ 3.587,--). Als we deze extra netto baten er bij op tellen, dan zijn de netto baten dus € 30.827,-- hoger, namelijk in totaal (nog steeds: na tien jaar, in het realistische scenario) € 1.396.420,--. Als we dan het break-even point gaan berekenen, dan zien we dat dit nog steeds (wel iets vroeger) in het vijfde jaar ligt: na 5 jaar zijn de netto financiële baten van de investering in de 227 Exit Feijenoord-clieënten € 61.898,--.

We zijn in het bovenstaande voorzichtig uitgegaan van het realistische scenario. Als we uitgaan van het maximale scenario zijn de baten van het Exit Feijenoord programma nog hoger. Namelijk op basis van onderzoek (opnieuw: na tien jaar en bij 227 cliënten) in totaal € 5.160.727,--. Dat zijn de bruto baten. Als we deze verminderen met de gedane investering (de kosten) zijn de netto baten in het maximale scenario € 4.706.727,--. Het break-even point ligt in het maximale scenario in het derde jaar: na 3 jaar zijn de netto baten € 225.695,--. Als de gemeente in overleg met de samenwerkingspartners ook hier extra baten aan de kant van woningcorporaties en energiebedrijven toevoegt (onder de knop 'Maak aanvullende berekening'), dan wordt het plaatje vanzelfsprekend nog gunstiger.

Met andere woorden: programma's/interventies gericht op multi-problem cliënten zoals Exit Feijenoord leiden, over tien jaar berekend en uitgaande van 227 cliënten, tot netto baten van circa 1½ tot 4½ miljoen euro. Met – naast de cliënt en de maatschappij – de gemeente, de verzekeraars, de woningcorporaties en de energiebedrijven als profiterende partijen. Ook in financieel opzicht dus interessant om gezamenlijk in te investeren!

Het gaat vanzelfsprekend om een indicatie van de verwachte baten. En ook moet worden bedacht dat de reguliere inzet van onder andere de maatschappelijk werker en de psycholoog niet zijn meegeteld, omdat alleen is gekeken naar de extra kosten door het Exit Feijenoord-project (netto kosten versus netto baten), maar het beeld is duidelijk.

Het bovenstaande is een voorbeeld. Per programma voor multi-problem cliënten kunnen vergelijkbare berekeningen worden gemaakt met behulp van de Interventie Calculator.